

Chov dojných oviec na farme ORAGRO-V v Hanušovciach nad Topľou

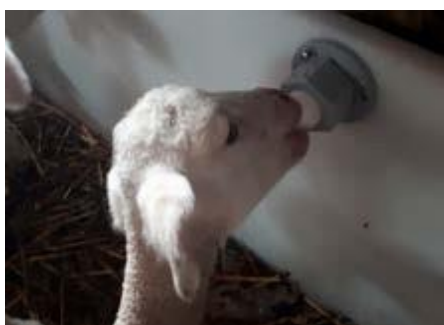
Ing. Jaroslav Cips
cips@mikrop.sk

Chov dojných a mäsových oviec patrí v mnohých krajinách sveta k významným a neoddeliteľným súčasťam poľnohospodárskej prvovýroby. Medzi krajiny s najväčšími stavmi oviec patrí z globálneho pohľadu Čína (na prvom mieste so 165 miliónmi kusov oviec), ďalej Austrália (67 miliónov), India (63 miliónov), Nigéria (44 miliónov) a prvú päťicu dopĺňa Sudán s 39 miliónmi oviec. Na Slovensku bolo k 31.12.2019 registrovaných 321-tisíc oviec, čo nás zaraďuje na 108. miesto v svetovom meradle. Z tohto počtu bolo takmer 220-tisíc bahníc. Rimavská Sobota, Brezno, Banská Bystrica a Liptovský Mikuláš patria medzi okresy s najväčšími stavmi oviec v rámci Slovenska.

vakov. Ročná produkcia kukuričnej siláže je 400 ton a d'atelinotrávnej a trávnej senáže 1 000 ton. Z geomorfologického hľadiska je kataster obce súčasťou Beskydského predhoria a okrajovo doňho zasahujú aj Slanské vrchy. Z toho vyplývajú aj prevládajúce piesočnato-hlinité a ílovito-hlinité pôdy.

Základné stádo oviec tvorí 730 bahníc, 370 jariek narodených v januári až apríli 2020 a 20 plemenných baranov. Plemená skladba stáda pozostáva z plemien lacaune, zošľachtená valaška, cigája,

V nasledujúcom článku si predstavíme významného chovateľa oviec na východnom Slovensku a dôležitého zákazníka MIKROP SLOVENSKO s. r. o. Spoločnosť ORAGRO s. r. o. sídlia v Oravskom Veselom bola založená v roku 1992 s cieľom poskytovania mechanizačných služieb v poľnohospodárstve. V roku 2005 spoločnosť prevzala upadajúce podniky Hanušovce nad Topľou a Čaklov v okrese Vranov nad Topľou s cieľom ich konsolidácie. Stanovený cieľ sa podarilo naplniť v horizonte 5–7 rokov a aktuálne podnik figuruje v právnom subjekte ORAGRO-V s. r. o. Práve v katastri obce Hanušovce nad Topľou je situovaná farma dojných oviec, na ktorú sa pozrieme bližšie.

ORAGRO-V s. r. o. hospodári v okrese Vranov nad Topľou na výmere 2 770 ha, z ktorých tvorí orná pôda 2200 ha a trvalé trávne porasty 570 ha. Rastlinná výroba sa zameriava na pestovanie kukurice, pšenice, sóje, repky a pestreca mariánskeho. Pre potreby živočíšnej výroby sa do osevných postupov zaraďuje kukurica na siláž a d'atelinotrávne miešanky, pričom tieto objemové krmoviny sú konzervované do veľkoobjemových

východofrízská ovca a krížence uvedených plemien. Dlhodobým cieľom je zvyšovanie zastúpenia plemena lacaune. Na farme je uplatňovaný kombinovaný spôsob chovu, t.j. pasenie s ustajnením oviec cez noc v maštali s prístupom ku zmesnej krmnej dávke (TMR).

Produkcia mlieka zo sezóny 2020 za dojnú periódu v trvaní 250 dní bola 195 litrov na ovcu. Dojná perióda zvyčajne trvá od februára/marca do októbra, v závislosti od klimatických a poveternostných podmienok. V nadojenom mlieku bol priemerný obsah tuku 8,14 %, bielkovín 5,95 % a laktózy 4,89 %. V porovnaní so sezónou 2019 bol zaznamenaný medziročný nárast produkcie mlieka o 5%.

Aj napriek tomu, že rok 2020 nebol z hľadiska výroby objemových krmív ideálny, podarilo sa kvalitu dorobených krmovín v porovnaní s rokmi minulými zvýšiť. Jedným z najdôležitejších opatrení bolo opätovné nevyužitie zastaraného a nevyhovujúceho silážneho žľabu a namiesto toho uprednostnenie technológie konzervovania objemového krmiva do veľkoobjemových vakov. Počas roka je krmná dávka rozdelená pre suchostojné ovce, bahnice v laktácii, jarky a plemenných baranov. Základ pre všetky krmné dávky je trávna, respektíve d'atelinotrávna senáž, kukuričná siláž a lúčne seno. Krmná dávka pre bahnice v laktácii je postavená na vyššie zmieňovaných objemových krmivách s prídavkom zmesi šrotovanej pšenice a kukurice, melasy, pufru, doplnkom jednoduchých sacharidov, pektínu a minerálno-vitamínového krmiva s prídavkom kvasinkovej kultúry.

Krmná dávka je predkladaná bahniciam ako TMR jedenkrát denne. Počas dojenia je chýbajúci proteín a energia v TMR dopĺňaná granulovanou krmnou zmesou – BAK z automatického dávkovača v dojárni. Pre dokonalú saturáciu minerálnymi prvkami a vitamínmi sú v maštali voľne predkladané lizy. Pri odchove jariet, ktoré tvoria budúcnosť stáda, je nevyhnutné kŕmenie kvalitnými bielkovinovými objemovými krmivami s prídavkom šrotovanej zmesi a bielkovinovej granulovanej zmesi – ČOJ. Len tak zabezpečíme optimálny rast, vývoj a prírastky. Plemenným baranom sa dva mesiace pred plánovaným pripúšťaním (august-október) zvýši dávka šrotovanej zmesi a ovsa a dávka minerálno vita-

mínového doplnkového krmiva. Spermatogenéza trvá priemerne 2 mesiace a v tomto období je aj nevyhnutné zvýšenie BCS, nakoľko v období pripúšťania klesá záujem o krmivo a barany strácajú na kondícii. Zdravotná problematika stáda je plne v rukách veterinárneho lekára.

Na farme je zaužívaný systém skupinového pripúšťania. Skupiny sú vytvorené podľa úžitkovosti a jednu samostatnú skupinu tvoria jarky. Podľa veľkosti skupiny sa do nej zaradi optimálny počet plemenných baranov. Obdobie pripúšťania oviec na prvej a ďalšej laktácii začína v auguste a končí v októbri. Jarky sa pripúšťajú v novembri a decembri. Niekoľko dní pred plánovaným bahnením, ale v nie-

ktorých prípadoch aj počas bahnenia, sú bahnice presunuté do individuálnych kotercoch. Po obahnení sú bahnice s jahňatami v individuálnych kotercoch po dobu 10–14 dní, počas ktorých si bahnice osvoja jahňa, dohliadne sa na dostatočné ošetrovanie bahnice a jahňatá po pôrode a taktiež na dostatočné napojenie jahňatá mliečivom. Následne sa jahňatá presúvajú do skupín a prechádzajú z kŕmenia natívneho mlieka na mliečnu kŕmnu zmes prostredníctvom kŕmnych automatov. Na jeden kŕmny automat pripadá dvanásť výdajných jednotiek. Prechod jahniat na mliečnu kŕmnu zmes je spravidla bezproblémový, aj vďaka okyslenej mliečnej kŕmnej zmesi OvisMilk a zvládnutému manažmentu. ORAGRO-V s.r.o bol prvý podnik dojnych oviec, ktorý v rámci Slovenska začal skrmovať spomínanú mliečnu kŕmnu zmes. Počas celej doby mliečnej výživy až do odstavy, ktorý sa realizuje vo veku 50–60 dní, majú jahňatá adlibitný prístup ku granulovanej kŕmnej zmesi – ČOJ s 20 % obsahom NL a kvalitnému lúčnemu senu.

Pre zníženie nákladov na kŕmny deň je nevyhnutné využívanie pridvorových pasienkov na pasenie dojnych oviec. Ovce sa pasú v závislosti na klimatických podmienkach daného roka od konca apríla až do októbra. Tradičný ovčiarsky

koniec dojenej sezóny – Demeter nie je striktné dodržiavaný. Počas pastvy v letnom období sú ovce po rannom dojení vyhnané na pastvu a vracajú sa späť do maštale pred večerným dojením. Celodenné pasenie zabezpečuje pastier so skupinou pastierskych psov. Počas noci sú ovce ustajnené v maštali a dokrmované TMR. Spôsob využívania pasienkov je blokovaná pastva, pri ktorej je veľká plocha pasienka rozdelená na niekoľko menších blokov, ktoré sa postupne spásajú. Každý blok sa spása podľa veľkosti niekoľko dní, následne sa nechá porast

bloku pár týždňov zregenerovať a dorásť. Samozrejmosťou je úprava pastvín – mulčovanie nedopaskov, systematická obnova porastov a pod.

V rámci zachovania konkurencieschopnosti, či už v rámci Slovenska alebo krajín EÚ, je nevyhnutné systematické zvyšovanie úrovne manažmentu chovu oviec, úrovne výživy, zlepšovanie genetických parametrov a reprodukčných ukazovateľov, welfare a v neposlednom rade aj odborná a vedomostná úroveň personálu. Síce sa už pravdepodobne nenavrátia stavy oviec spred niekoľkých desaťročí až storočí, ale môžeme pozorovať každoročný nárast v produkcii ovčieho mlieka za dojnú periódu a dojnú ovcu. To všetko je zásluhou cieľavedomej a odbornej práce zanietených chovateľov oviec ku ktorým bezpochyby patria aj pracovníci spoločnosti ORAGRO-V. Na farme v Hanušovciach nad Topľou pod vedením Ing. Demčákovej sa v minulých rokoch vykonalo veľa práce. Investovalo sa do rekonštrukcie objektov a dojárne, prebieha obnova stáda z pohľadu genetiky, zlepšila sa úroveň výživy, celkový manažment chovu a došlo k celkovej obmene pracovníkov v živočíšnej výrobe. Na záver len jedno prianie, a to aby v nastúpenom trende pokračovali aj v budúcnosti a zveľaďovali slovenské ovčiárstvo. ■

